

Tallinna Tehnikakõrgkooli arenguvision

Sissejuhatus

Mõne aasta pärast täitub Tallinna Tehnikakõrgkoolil (TTK) 30 aastat tegutsemist rakenduskõrgkoolina. Olen erinevates ametites panustanud TTK kujunemisse nüüdisaegseks rakenduskõrgkooliks. Pidades silmas TTK arenguvisioni 2021-2025, on meie eesmärgiks kompetentsete inseneride ja spetsialistide ettevalmistamine ning rakendusuringute läbiviimine. TTK tulevikuseisundi formuleerimisel juhindun peamiselt järgmistest lähtekohtadest:

- Hariduse strateegia 2021-2035 ja teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021-2035 materjalid;
- Tööandjate Keskliidu seisukohad (volikogu liikmena);
- Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogu (visionidokumendi „Rakenduskõrgharidus aastal 2035“ kaasautor);
- Koostöö rahvusvaheliste kõrgharidusvaldkonna võrgustikega (UAS4Europe, EURASHE);
- Kõrghariduse ja erialaga seonduvates rahvusvahelistes projektides osalemine.
- Senine juhtimiskogemus.

Visiooni kavandamisel lähtusin arusaamast, et see on minu kui rektori kandidaadi kujutus TTK arengust 2021-2025 ja selle saavutamiseks olen nõus edaspidi arutlema, pingutama ja vastutama. Loodan, et lisaks TTK liikmeskonna ja väliste huvigruppide (nõunike kogu, tööandjad, ühiskond jm) ettepanekutele saab neid arusaamu kasutada kõrgkooli järgmise perioodi arengukava koostamisel.

1. Tallinna Tehnikakõrgkool täna

TTK põhitegevused toimuvad neljas (Tallinnas, Pärnu mnt 62 ja Siidisaba 8, Mödrikul ning Rakveres, Rohuaia 12) õppekeskuses. Korraldatakse tasemeõpet 19 õppekaval, täienduskoolituskursusi elukestvas õppes ning teostatakse rakendusuringuid tehnika, tootmise ja ehituse valdkonnas, teeninduse valdkonnas (transporditeenuste õppesuunal), äriduse, halduse ja õiguse valdkonnas (äriduse ja halduse õppesuunal) ning tervise ja heaolu valdkonnas (heaolu õppesuunal). Äriduse, halduse ja õiguse ning tervise ja heaolu valdkonnad lisandusid Tallinna Tehnikakõrgkooli ja Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli ümberkorraldamisega 2019. aasta sügisel. TTKsse on koondunud kvalifitseeritud akadeemiline personal ja tugipersonal. Välja on arendatud nüüdisaegne õppetaristu.

TTK põhinäitajad:

- Üliõpilaste arv seisuga 10.11.2019 oli 3062.
- TTK üliõpilaste osakaal moodustab Eesti üliõpilaskonnast 6,78%, TTK on üliõpilaskonna poolest suuruselt neljas kõrgkool Eestis. Kõrgkoolis oli 2019. aasta seisuga 233 töötajat, lisaks külalisõppejõud.
- TTK kogueelarve 2019. aastal oli 10 230 098 eurot, millest tegevustoetuse osa moodustas 8 368 375 eurot ning majandustegevusest ja projektidest laekuvad vahendid olid 1 861 723 eurot (18,2%).

2. TTK põhitegevuste prioriteedid 2021-2025

Rektoril, prorektoritel, üksuste juhtidel, õigupoolest kogu liikmeskonnal seisab ees kõrgkooli strateegilise dokumendi „TTK arengukava 2021-2025“ koostamine. Järgnevad teemakäsitlused avavad minu mõtteid mainitud arengukavaga.

Õppetöö

Rakenduskõrgkooli tasemeõppe, sealhulgas õppekavade edendamisel tuleb jätkuvalt lähtuda majandusvaldkondade arengutrendidest ja ettevõtlusorganisatsioonide prognoosidest, pidades silmas lõpetajate vajadust ja õpiväljundite vastavust tööturu ootustele. TTK tasandil tegelevad õppekavade arendamisega õppekavade nõukogud. Instituutide tasandil pean vajalikuks panustada süsteemsemalt õppeprotsessi ja õpikäsitluse nüüdisajastamisse. Tuleb analüüsida teiste kõrgkoolide parimaid praktikaid, töötada välja toimivad lahendused ning need koheselt

rakendada. Pidades silmas võimalikku majanduskriisi ja selle mõju ulatust kõrgharidusele lähiajal, lähtun arusaamast, et kriisi ajal on parim majanduspoliitika just intensiivne ja muutustele suunatud hariduspoliitika. Majanduse languse perioodil pean õigeks valmistada ette spetsialiste mõistliku „ülepakkumisega“, sest majanduse languse ja töusuperioodide rütm on teistsugune kui spetsialistide ettevalmistusel.

Tulenevalt jätkuvast õppija profiili muutustest ning õpiteede mitmekesisistumisest tuleb õppetöö korraldus muuta veelgi mitmekülgsemaks ja personaliseeritumaks, pakkudes erinevaid õppimisviise. Distantõppe tõhususe parendamiseks on vaja võrdselt arendada nii digitehnoloogia kasutamise kui ka digipedagoogika alaseid oskusi. Pean vajalikuks luua TTK digipedagoogika uurimiserühm.

Õppekavade üleselt pean vajalikuks edaspidi keskenduda ettevõtluspädevuste, samuti IKT ja üldainete pädevuste paremale sidustamisele erialaainetega. Senist ettevõtluspädevuste omandamist on vaja mitmekesistada, tavapärase õpetamise kõrval on vaja rohkem juurutada pädevuste treenimist, ja seda koostöös ettevõtetega ehk nn pikaperioodi häkatoni põhine lähenemine. Faktiteadmiste kõrval on enam vaja arendada analüüsi- ja sünteesivõimet ning meeskonnatöö oskust. IKT ja nutika spetsialiseerumise komponendid ning sellekohaste pädevuste omandamine peab olema läbivalt kõikides õppekavades ja selleks soovin panustada virtuaal- ja simulatsioonikeskuste edasisse arendamisse. Lisaks pean õppekavade arendamisel vajalikuks rakendada interdistsiplinaarsuse põhimõtet. Nendes valdkondades, kus ettevõtted on valmis jätkusuutlikult panustama dualõppe läbiviimisse, tuleb töö- ja haridusmaailma tihedamaks toimimiseks evitada õpipoisiõppe printsiipe.

Pea mõistlikuks jätkata kuuenda taseme õppekavadel õpetamist peamiselt eesti keeles, üliõpilaste õpirände tagamiseks tuleb mõistlikus mahus pakkuda inglisekeelseid aineid. Rahvusvahelistumise laiendamiseks soovin põhjalikult uurida võrgustikupõhise (koos 1-2 väliskõrgkooliga) tasulise magistriõppe avamise vajalikkust ja toimimise jätkusuutlikkust, kus saaks teiste hulgas osaleda ka Eesti tudengid.

Tasemeõppe ja elukestva õppe läbiviimise kui TTK põhitegevuse edendamise seisneb kõrghariduse laiema konteksti (metasüsteem) ja töömaailma vajaduse mõistlikul põimisel. Õppetegevust tuleb vaadelda tervikuna, selle arengutegurid puudutavad õppekava ja õpikäsitlust, õpikeskkonda (füüsiline ja sotsiaalne), akadeemilise personali arendamist ja organisatsiooni eestvedamist.

- Õpiteede paljususe ja õppija profiili mitmekesisust arvestades, tuleb luua formaal- ja mitteformaalõppe (sh ka informaalõppe) tervikkäsitus ning ühised arusaamad VÕTA rakendamise eelkõige mitteformaalõppes omandatud õpiväljundite tunnustamiseks ja ülekandmiseks.
- Õpikäsitluse ja õpikeskkonna pidev aja- ja asjakohastamine. Õppejõudude (digi)pedagoogiliste ja ainealaste pädevuste ühtlustamine, sh mahajääjate igakülgne toetamine. (Digi)õpikeskkonna arengu kestlikkuse toetamine, sh e-toe arendamine, simulatsioonitark- ja riistvara kasutamine.
- Üliõpilaste ja õppejõudude õpirände toetamine eesmärgiga omandada uusi õppimise, töötamise ja õpetamiskogemusi. Üliõpilaste õpirände kavandamisel pean oluliseks rände (sisse-välja) tasakaalu.
- Lõpetajate konkurentsivõime ja omandatud õpiväljundite vastavuse seiramine. Koostöös TTK huvigruppidega analüüsida pidevalt õpiväljundite vastavust ühiskonna ootustele, tehnoloogiarikast töö- ja elukeskkonda arvestades tuleb rõhutada enam õpi- ja innovatsioonioskuste omandamist, samuti tehnoloogia ja sotsiaalse keskkonna komplekssete probleemide lahendamise oskust.
- Kõikide tasandite vastutuse selgem defineerimine ja süsteemne tegevus üliõpilaste katkestamis põhjuste jätkuvas vähendamises.
- Mõdrikul asuva TTK teenusmajanduse instituudi õppetöö (õppekavad, protsess) osaline ümberstruktureerimine, võttes arvesse piirkondliku koolituskeskuse rolli ja parendades TTK õppekavade regionaalset kättesaadavust.
- Teenusmajanduse instituudi Rakvere õppetaristu võõrandamine. Koondada kõik tegevused Mõdriku kampsusse. Leida finantseerimine kaasaegse üliõpilaselamu rajamiseks Mõdrikule.

- Õppetöö laiem sidustamine rakendusuuringutega. Üliõpilaste kaasamine toodete või teenuste innovatsioonis ja rakendusuuringutes peab kasvama.
- TTK digitaristu, õppevara ja õpikäsitluse edendamine ning selle pidev seire peab saama TTK kvaliteedijuhtimise süsteemi osaks.

Rakendusuuringute, innovatsiooni ja ettevõtluse valdkonna sihid

TTK on suurendanud rakendusuuringute teostamise võimekust eelkõige õppetaristu (laborite arendamine arvestades uurimistööde spetsiifikat), personaliarenduse ja organisatsiooni juhtimise parendamise toel. Viimast silmas pidades on loodud innovatsiooni ja koolituskeskus ning temaatilised uurimistööde rühmad. Seda arengut on toetatud Tallinna Tehnikakõrgkooli projekti "TTK LEAN" ja kõrgkooli vahenditest. Viimase kolme aasta jooksul on rakendusuuringute rahaline maht suurenenud 1,4 korda. TTK tegevuste sihid rakendusuuringute valdkonnas:

- Võttes arvesse TAIE strateegiat on TTK roll eelkõige panustada arendus ja innovatsiooni valdkonda, mis toetab innovaatiliste ja teadmuspõhiste lahenduste väljatöötamist.
- Rakendusuuringute läbiviimisel näen TTK peamiste koostööpartneritena Eesti ettevõtteid ja institutsioone. Koostoime ettevõtetega seisneb rakendusuuringute ja eksperimentaalarenduste läbiviimises, toetades sellel viisil ka regiooni konkurentsivõimet. Meie kohalolu Lääne-Virumaal on vaja muuta nähtavamaks.
- Doktorikraadiga õppejõudude, teadurite ning ka tunnustatud spetsialistide värbamine uurimistööde võimekuse tõstmiseks, nende rakendamine nii rakendusuuringute teostamisel kui ka õppekava täitmisel.
- TTK akadeemilise personali uurimistööalase võimekuse suurendamine, vähemalt 35% akadeemilistest töötajatest peaks osalema uurimis- ja innovatsioonialases tegevuses. Pean vajalikuks arendusgrantide süsteemi loomist rakendusuuringute ettevalmistamise toetamiseks.
- TAIE tegevuse otsekulud peaks olema ka edaspidi kaetud tellija poolt, kuid kaudsete kulude ja seadmete amortisatsiooni kulude katteks tuleb leida muid rahastusallikaid.
- Üliõpilaste innovatsiooni ja ettevõtluspädevuste arendamiseks tuleb luua motiveerivad tingimused rakendusuuringutes osalemiseks, soovin luua innovaatilise ja ettevõtliku üliõpilase stipendiumi.
- TTK kuvandi edendamine, nõ pildis hoidmine (esinemised, eksperthinnangud, valdkonna kõneisikud jm) rakendusuuringute kaudu.
- Rakendusuuringute läbiviimise konkurentsivõime tõstmiseks kaasajastatakse pidevalt laboreid, simulatsioonikeskusi, arendatakse edasi virtuaal- ja liitreaalsuse tervikteenuseid.
- TTK õppetaristu ning akadeemilise personali rakendusuuringute toimemudelit ja võimekust on vaja laiendada, kaasates ASTRA 2 ja teiste projektide vahendeid.

Organisatsiooni juhtimine

Kõrgkooli juhtimise kvaliteet on sünergia kõrgkooli nõukogu, rektoraadi, struktuuriüksuste ja üliõpilasesinduse koostoimest. Leian, et instituutide põhine juhtimismudel on toimiv ja seda ei ole kavas muuta. Vajalik on tõsta kõrgkooli tulemusrahastust. Kõrgkooli juhib meeskond, seejuures pean vajalikuks mõningast vastutusalade ümberkorraldust. Õppetöö ja rakendusuuringute lõimimise parendamiseks kaalun nende viimist õppeprorektori vastutusalasse ning arendustöö ja taristu valdkond jääb arendusprorektori vastutusalasse. Finants- ja haldusdirektori funktsionaalsed ülesanded siirdatakse osaliselt keskastme juhtide pädevusse. Nende muutuste eesmärgiks on tõhustada juhtimist, avastada organisatsiooni uusi kasvuallikaid ja leida lisaressurssi vajalikeks tegevusteks. TTK põhi- ja tugitegevuste juhtimisel (õppetöö, teadus- ja arendustegevus, finants- ja personalijuhtimine) pean vajalikuks järgida kokkulepitud juhtimise häid tavasid, põhimõtteid ja väärtusi. Kõikide tasandite juhtidelt ootan eestvedamist, asjatundlikkust, töötajate ja üliõpilaste kaasamist ning käitumist ja tegutsemist vastavalt kokkulepetele.

Enno Lend
28.04.2020